РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
„СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень:
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виплачувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., вівторок 13-го липня 1915. Ч. 81. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, July 13, 1915. N. 81.

БИТВА КОЛО КРАСНИКА ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

Війска ґен. Макензена проганяють Москалів дальше на північ.

Здобутє Києва і занятє України — послідний акт великої воєнної драми.

Відповідь Німеччини на ноту Злучених Держав.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

БИТВА НА ПІВНІЧ ВІД КРАСНИКА ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

АВСТРІЙСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА, 11. липня. — Битва на північ від Красника відбуваєть ся з великим завзятєм дальше. Остаточне рішенє доси ще не наступило. На прочій боєвій лінії не зайшли жадні важнійші зміни.

ВІЙСКА МАКЕНЗЕНА ПІД КРАСНОСТАВОМ.

БЕРЛІН, 11. липня — Німецька головна воєнна кватира доносить:

„По дводневній успішній боротьбі війска Макензена зближили ся до Красноставу.

„На прочій боєвій лінії воєнне положенє не змінило ся".

ҐЕН. МАКЕНЗЕН ПРЕДСКАЗУЄ, ЩО ЗАНЯТЄ КИЄВА ПОЛОЖИТЬ КОНЕЦЬ ВІЙНІ З РОСІЄЮ.

ПЕТРОҐРАД, 11. липня. — Вісти, які походять з урядових кругів, подають силу австрійських війск, які брали участь в боротьбах на полудне від Люблина, на два до три корпуси. Один з них, здаєть ся, є цілковито знищений.

Помимо того не треба під отсю пору перецінювати успіхів, які хвилево осягнула російська армія коло Люблина. Іменно треба завважити, що боєва лінія між Вислою а Бихавою, на якій стоїть армія арх. Йосифа Фердинанда, числить лише 40 миль в довжині, підчас коли ціла боєва лінія виносить около 1.000 миль.

Як німецькі так і австрійські війска розпочали в богато місцях дуже живу, декуди навіть дуже сильну чинність. Зі сего покищо годі спізнати, чи ся чинність німецьких союзників є вступом до якихсь великих воєнних операцій, чи вона має на цїли виключно лише шкодити плянам російської армії.

А що команданти німецьких і австрійських війск мають далеко закроєні пляни, то на се вказує довірочний розказ ґенерала Макензена до висших офіцирів армії, який був виданий в часі послідних битв у Галичині. В тім розказі говорить ся між иншим отсе:

„ВІДОБРАНЄ ГАЛИЧИНИ — СЕ ЛИШЕ МАЛИЙ ВСТУП ДО ВЕЛИКОЇ ВОЄННОЇ ДРАМИ. ПОСЛІДНИЙ АКТ СЕЇ ДРАМИ РОЗІГРАЄТЬ СЯ В ОКОЛИЦЯХ КИЄВА".

Згаданий розказ кінчить ся словами:

„Коли ми змогли десятьмісячні укріпленя Москалів в Галичині знищити майже протягом двох місяців, тому можемо надіяти ся що таксамо, а може і в коротшім часі опинить ся старинна столиця Руси в руках наших війск, а разом з нею великі области полудневозахідної Росії".

ХВИЛЕВІ УСПІХИ МОСКАЛІВ КОЛО КРАСНИКА. — АВСТРІЙЦІ МАЛИ СТРАТИТИ ОКОЛО 15.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 11. липня. — Кореспондент лондонської часописи „Дейли Мейл" доносить з Петроґраду:

„Вісти, які наспіли з поля війни на полудне від Люблина, доносять, що російські війска перейшли до наступу і задали великі страти армії арх. Йосифа Фердинанда на північ від Красника.

„Страти Австрійців оцінюють на 15.000. Похід німецьких союзників на Варшаву опізнено через те найменьше о три дні.

„Найбільше потерпіло праве крило армії арх. Йосифа Фердинанда, яке стратило всяку лучність з армією Макензена. Австрійські війска цофнули ся на горбки на північ від Красника. Битва на лінії Ужендів-Бихава відбуваєть ся без перестанку дальше".

Вже від чотирох днів телеґрами з Петроґраду подають в кождій вісти про страту 15.000 Австрійців. Деякі пишуть, що Австрійці стратили загалом 15.000 людий, инші знова, що в самих лише полонених. Скілько в тім правди, не знати.

Певним є, що армія арх. Йосифа Фердинанда потерпіла хвилеву неудачу, бо її похід на Люблин зістав здержаний. Але які причини сеї неудачі і які є можливі наслідки, про се нема ще жадних певних вістий. Телеґрами з Відня і Петроґраду згідно доносять, що австрійські війска цофнули ся на північ від Красника і що на лінії Ужендів-Бихава відбуваєть ся тепер дальше завзята битва. Ужендів лежить 10 кільометрів на північ, Бихава 25 кільометрів на північний захід від Красника. З того отже виходить, що про відворот Австрійців нема мови, лише про здержанє їх дальшого походу. Як довго Красник находить ся ще в посіданю Австрійців, так довго Москалі не мають причини тішити ся великими успіхами.

Дуже є можливим, що австрійська армія нарочно здержала дальший похід, ожидаючи прибутя нових сил і достави ріжних воєнних матеріялів, які правдоподібно з приводу скорого маршу позістали позаду армії.

ТИШИНА ПЕРЕД БУРЕЮ. — МОСКАЛІ СПОДІЮТЬ СЯ, ЩО СОЮЗНІ ВІЙСКА ВДАРЯТЬ ТЕПЕР З ЦІЛОЮ СИЛОЮ НА ВАРШАВУ.

ПЕТРОҐРАД, 11. липня. — Російські воєнні знавці уважають теперішний позірний спокій, який панує на східнім терені війни, яко доказ на се, що небаром відбудеть ся велика битва коло Варшави. Хвилево пануючий спокій пояснюють вони тим, що Німці пересувають під сю пору велику часть своїх війск на північ і на захід від Варшави, щоби відтак з цілою силою вдарити на місто.

Оборону Галичини полишено австрійським війскам, які стоять під начальною командою ґен. Бем-Ермолія. На сім терені війни Австрійці обмежать ся виключно до оборони, укріпивши сильно свою боєву лінію над Дністром, Золотою Липою і Бугом.

Послідні битви коло Болімова (на захід від Варшави) і коло Пжасниша (на північ від Варшави) вказують ясно на те, що повисші здогади є правдиві.

АВСТРІЙСЬКА АРМІЯ КОЛО КРАСНИКА ОДЕРЖАЛА НОВІ СКРІПЛЕНЯ.

ЛОНДОН, 11. липня. — Вісти, які надійшли тут з безсторонних жерел, доносять, що Німці вислали велику силу війска, яке було первісно призначене до Франції і Бельгії, на схід на скріпленє армії арх. Йосифа Фердинанда. На се вказує також ся обставина, що армія ґен. Макензена, яка через кілька днів була майже зовсім безчинна, продовжає дальше свій наступ в напрямі Холма.

Англійські воєнні знавці ріжнять ся ще тепер в своїх поглядах щодо дальшого розвитку подій на терені війни з Росією. Одні є тої гадки, що російській армії вдасть ся удержати на теперішній лінії і небаром розпочати загальний наступ. Другі знова уважають теперішний успіх Москалів за хвилевий, який лише опізнить, але не здержить дальшого наступу німецьких союзників. Отсі послідні є переконані, що російська армія буде приневолена цофнути ся над Буг, а тимсамим жертвувати кріпости Іванґород і Варшаву.

ПОСЛІДНИЙ УРЯДОВИЙ РОСІЙСЬКИЙ РАПОРТ ПРО БИТВУ КОЛО КРАСНИКА.

ПЕТРОҐРАД, 11. липня. — Російський ґенеральний штаб оголосив отсї вісти:

„На лінії Юзефів-Бихава боротьба триває дальше. Німецькі і австрійські війска держать в своїм посіданю горбок „ч. 118" і виконали кілька сильних протинападів. Ми відбили напади, завдаючи неприятелеви великі страти.

„На полудне від Бихави наші війска полонили 900 жовнірів, між ними 14 офіцирів. Також здобули ми 3 машинові кріси".

МОСКАЛІ ПРОСЯТЬ О ЗАВІШЕНЄ ОРУЖЯ ДЛЯ ПОХОРОНЕНЯ УБИТИХ.

ЧЕРНІВЦІ, 10. липня. — З причини великих страт в битвах над Дністром і в Бесарабії Москалі просили о 4-годинне завішенє оружя для похороненя убитих. Австрійці зізволили на се.

Москалі потерпіли дуже тяжкі страти передівсім над Дністром, де з приводу сильного огню австрійської артилєрії мусіли покинути свої дотеперішні становища і в богато місцях переправити ся на другий бік ріки.

В НІМЕЧЧИНІ:

91% НІМЕЦЬКИХ РАНЕНИХ ПОВЕРНУЛО НАЗАД НА БОЄВУ ЛІНІЮ.

БЕРЛІН, 11. липня. — Після урядових статистичних дат, зібраних по військових шпиталях в Німеччині, показуєть ся, що на поли лїченя наука зробила величезний поступ. Іменно статистика виказує, що 91% з ранених прийшло зовсім до здоровля. Заледви 1½% ранених померло в шпитали. Очевидно, що в повисших обчисленях не узгляднено тяжко ранених, які находять ся в полевих шпиталях і які задля тяжкої рани не могли бути перевезені до властивих шпиталів.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬГІЇ:

ФРАНЦУЗИ СТРАТИЛИ В БИТВІ МІЖ МЕЗОЮ А МОЗЕЛЕЮ 1.800 В ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 11. липня. — Урядовий звіт головного німецького штабу подає отсї вісти зі західного терену війни:

„В послідних кількох днях боротьба на заході відбувала ся з меньшою силою, як передтим. Вчера відбувала ся боротьба лише на важнійших місцях боєвої лінії.

„У Воґезах наші війска відбили три сильнїйші напади Французів, спричиняючи їм великі страти.

„Протягом тижневої битви між ріками Мез і Мозель полонили ми 1.798 Французів, між ними 21 офіцирів. Крім того здобули ми 3 полеві гармати, 15 машинових крісів, 18 машин до киданя бомб і богато инших воєнних матеріялів".

ФРАНЦУЗИ, АНГЛІЙЦІ І МОСКАЛІ СТРАТИЛИ 136 ЛІТАКІВ.

БЕРЛІН, 11. липня. — Після німецьких урядових звітів Німці, Австрійці і Турки знищили по день 22. червня 136 ворожих літаків. Французи стратили 63, Англійці 47, Москалі 26.

Росія стратила найменьше, бо число літаків в російській армії є найменьше.

Найбільше число літаків знищено огнем артилєрії і машинових крісів.

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ІТАЛІЙЦІ НЕ УШКОДИЛИ ДОСИ НІ ОДНОГО АВСТРІЙСЬКОГО ФОРТУ.

ВІДЕНЬ, 11. липня. — Австрійське міністерство війни оголосило отсї вісти з поля війни з Італією:

„Італійці виконали вчера кілька нападів на наші становища коло Ґориції, однак всі вони зістали відперті з великими стратами. Перед нашими становищами полишили Італійці 600 убитих.

„Над середущим і долішним бігом ріки Ізонцо панує цілковитий спокій.

„На границі Каринтії і Тиролю відбуваєть ся лише перестрілка артилєрії і незначні місцеві боротьби.

„Огонь тяжкої італійської артилєрії не осягнув дотепер найменьшого успіху. Ані один форт австрійських надграничних кріпостий не зістав поважнїйше ушкоджений".

В ТУРЕЧЧИНІ:

ДАЛЬШІ СТРАТИ СОЮЗНИКІВ В ДАРДАНЕЛЯХ.

ЦАРГОРОД, 11. липня. — Турецький ґенеральний штаб доносить:

„В Дарданелях коло Аві-Бурну і Сед-ель-Бар відбуваєть ся дальше перестрілка артилєрії. Турецькі батерії, які находять ся на азійськім побережу, зближили ся до моря і успішно острілюють становища неприятеля на півострові Ґаліполі. В англійськім таборі спричинено вибух складу амуніції і вслід за тим великий огонь".

Англійські часописи старають ся закрити неудачі союзних війск в Дарданелях і розпускають по сьвіті ріжні неправдиві вісти про відносини в Туреччині. Перед тим писали про великий голод в Царгороді та про цілковитий брак амуніції, тепер знова про бунт турецьких жовнірів, про вимордованє німецьких офіцирів, про замах на житє султана і т. п.

Показуєть ся однак, що Турки добре держать ся, а союзники помимо нових сил не осягнули майже жадних успіхів, а навіть противно, стратили деякі важнійші становища.

НІМЕЧЧИНА І ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ:

ВІДПОВІДЬ НІМЕЧЧИНИ НА НОТУ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВАШИНҐТОН, 10. липня. — Нині наспіла з Берліна відповідь Німеччини на ноту Злучених Держав в справі затопленя „Люзитанії" і способу веденя війни на морю.

Головні точки відповіди є отсї:

1. Німеччина дає запевненє, що американські кораблї, які ведуть дозволену торговлю, не будуть наражені на жадну небезпеку. Тосаме відносить ся і до житя американських горожан, які відбувають подорож на кораблях невтральних держав.

2. Командантам німецьких підводних лодок видано приказ, щоби вони американські пасажирські кораблї пускали зовсім свобідно. Німеччина має надію, що за се знова Злучені Держави дадуть запевненє, що на дотичних кораблях не буде перевозити ся воєнної контрабанди.

Такі кораблї мають бути відповідно назначені, щоби з далека можна було їх легко розпізнати. Також правительство Злучених Держав було би обовязане відповідний час наперед повідомити Німеччину про відізд дотичних кораблів.

Німеччина є готова подібне уступство учинити і для тих невтральних кораблів, які будуть плисти під американським прапором. Коли би Злученим Державам свої кораблї і кораблї инших невтральних держав не вистарчали до заспокоєня потреб пасажирського руху, Німеччина є готова згодити ся, щоби Злучені Держави уживали до сеї цїли чотири кораблї, належачі до ворожих держав, які би плили під американським прапором.

Секретар для заграничних справ Ленсінґ відїхав до президента Вілсона, який перебуває під сю пору в літній палаті в Корніш.

Коли справа відповіди Німеччини прийде під обради цїлого кабінету, покищо не звісне. Є здогади, що президент ще сего тижня поверне до Вашинґтону і скличе засїданє кабінету.

СТРАЙК У ФАБРИКАХ ОРУЖЯ.

НЮ ЙОРК, 12. липня. — Джордж Джонсон, президент товариства „Айерн Воркерс оф Америка" оголосив вчера страйк 250 робітників, які працюють в 17 фабричних будинках товариства „Ремінґтон Армс Компани" і „Юніон Металик Кертрідж Компани" в Бріджпорт, Конн.

Сподіють ся, що в слід за тими підуть і прочі товариства, яких члени належать до фахів, котрі стоять зі собою в тісний звязи. Нині відбуваєть ся в тій справі кілька засїдань і нарад. Коли би прийшло до загального страйку робітників, занятих в тих фабриках, то страйк обняв би богато тисячів робітників. Заходить також обава, що страйк міг би легко перенести ся і на инші фабрики, які займають ся виробом оружя і амуніції для воюючих держав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Established 1893.
JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, $0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці $0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кождий зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакция не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ПЕРШІ ЛАСТІВКИ.

Сувору, дуже сувору зиму перебуло наше українське громадянство. Здавалось вже людям з мягкою душею, що крига, яка насунула з півночи на нашу землю і обхопила її холодом смерти, лишить ся на довгі роки. Галичина 9 місяців стогнала під царським кулаком, російська Україна мовчала, бо сила ворожа затулила їй геть рота. Неначе хтось в хатї конав, облича в людий новжоли і всї боялись ся голосно говорити...

І ось крига московської навали луснула і подалась в розтїч на всї боки! Царська армія, розбита під Тарновом, утїкає далї і зпід Ряшева, і зпід Дуклї, і з цїлих Карпат, і з Ярослава, і з усїх усюдів галицької землї! Те, що вчора люди вважали більше ніж неможливим, те мов сон справджусть ся. Аж тепер Великдень, аж тепер „Христос воскрес" для скривавленої великострадальної землї нашого народу. Нехай же сї надії вілльють нового духа живого і безлїч нової бадьорости в нашу суспільність для боротьби за великі українські змагання, за осягненє повного визволеня цїлого нашого народу і здїйсненя мрії про вільну самостійну Україну.

З погромом царської армії в Галичинї справджують ся те, що ми передбачали від перших днів війни і в що не тратили надії навіть в найчорнїйші днї великої воєнної трагедії. Для нас, російських Українцїв, було безперечною аксіомою, що Росія не може утримати ся, що внутрішні суперечности і всї невилїчені її болячки мусять врешті розстроїти і довести до безладя цїлу російську армію, викликати її розгром і вкінцї революцію. Питанєм було лише, коли се саме наступить, а мрією нашою, щоб лише не наступив мир перед початком сього безладя.

Тарнів — повний розгром двох російських армій, нових 200.000 полонених, се перша ластівка неминучих велитенських подій, яких Західна Европа навіть ще не передбачає, не знаючи внутрішної сути Росії. Справа піде, вона неминуче мусить піти тепер хутко.

* * *

І така-ж для нас, Союза визволеня України, дорога — друга ластівка, що саме залетїла до нас з нашої власної землї, з російської України, із золотоверхого і завсїгди вплетеного в казки наших найкращих політичних мрій рідного Києва.

Земляки наші заворушились, — крига і там починає ламатись власними нашими українськими силами. Громадсько-національна українська орґанїзація стає реальним фактом і вже викидає її там поклики Союза визволеня України. Сей факт дає нам, закордонним представникам російської України, директиву вести далї тяжку працю серед усїх підводних і надводних каменїв і скель на взятім нами шляху.

І знову скажемо: сталось! Ми передбачали се і вірили, знали, що так буде. Во тільки так і могло бути в наших обставинах, хоч сього й не хотїлось людям незгідним з нами.

Се тєж ластівка, яка віщує так богато, як тільки мрії можуть сягнути.

Нехай-же мрії сї не кидають більше тих, хто міг жити для них, а не для себе. І нехай нова, ще більше жвава громадська робота закипить і задзвенить на всїх нивах нашої великої працї й ще тїснїйше обєднає між собою справжні громадські елементи зпоза обох кордонів України.

(З „Вістника Союза визволеня України").

БІСМАРК ПРО САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ.

Сього року сьвяткують Німці столїтній ювилей уродженя творця й довголїтнього керманича теперішньої німецької держави, князя Оттона Бісмарка. Безсмертною заслугою його перед німецьким народом є зєдинене дрібних німецьких держав в одну сильну німецьку державу та створеня для неї тих могучих підвалин, на яких вона до нинї спочиває і розвиває ся. Память сього мужа не є байдужою і для українського народу. Він був одним з перших німецьких політиків, який звернув пильну увагу на міжнародне значінє України та між своїми політичними плянами перестрою Европи поставив проєкт створення самостійної української держави.

А саме, коли в 1888 році Росія грозила Німеччинї війною, появила ся в берлїнській часописи „Ді Ґеґенварт" (Сучасність) політична студія про Росію, в якій були обговорені найважнїйші питаня середньо- і східно-європейської політики. Сю студію написав був німецький учений і політик Едвард Гартман, однак загально було відомо, що містить вона політичну програму самого Бісмарка, з яким автор студії жив в дуже близьких відносинах.

Основною думкою сеї студії було, що забезпеченє тривалого европейського мира можливе тільки через розділ Росії на її складові части. Гартман, а властиво Бісмарк, подавав проєкт подїлу її на три части: західну, по Вислу і Німан з населенєм литовсько-польським і німецьким; полудневу, поміж Днїстром і Двиною з одної сторони, а Доном і Волгою з другої з виключно українським населенєм і східну, з тамтої сторони Дону і Волги з московською людностю. В таким виглядї Росія зоставала ся би все-таки сильною першорядною державою, яка мала би до сповненя важні задачі в Азії і була би посередницею між Европою і Азією. За те через утрату полудневих областий, відділене від Чорного моря та перепиненє її рухів в напрямі до Середземного і Каспійського моря, було би раз на все погребане значінє Росії яко сьвітової держави.

В тих полудневих областях Росії — писав далї Гартман — живе український нарід і через те є тут підстава до створеня самостійного київського королївства з 18 мілїонами (в той час) українського населеня, яке має всї умови до самостійного житя. Змосковщенє української людности неможливе, бо московський елемент є там за слабий. В разї війни повитали би Українцї, яких національні почутя Росія зневажає, а права топче, вступаючі ворожі Росії війска як спасителїв та прилучили ся-б до них.

Гартман називає далї змагання Росії заняти Царгород злудою та не віщує великої будуччини всеславянському рухови. Кождий славянський нарід бажає собі самостійности, тому російське всеславянство мусить уступити місце вільній федерації народів. З сим не дасть ся погодити істнуванє російського царства; далеко близше до здїйсненя сеї думки стоїть Австрія. Коли-б Росія хотїла викликати війну, то легко може стрінути ся з такою судьбою, як Франція в 1870 роцї. В Росії є богато невдоволених елементів, які правдоподібно піднїли ся-б проти неї, так що крім зовнїшнього ворога мусїла би вона бороти ся з далеко грізнїйшим внутрішнім противником. Доки Росія живе в згодї з Австро-Угорщиною і Німеччиною, доти не мають сї держави причини мішати ся в її внутрішнї відносини. Якже-ж вона хотїла би загрожувати своїх сусїдів, тоді мусїли би вони перевести відповідний територіяльний подїл її, щоби зломити раз на все її сьвітове пановане.

Тоді треба було би відступити Фінляндію Швеції, Бесарабію Румунії, з Курляндії, Литви і сумежних областий створити самостійне балтійське королївство, а на полудни самостійну українську державу. В разї війни мали би сї держави воювати разом з Німеччиною і Австрією.

Такий є короткий зміст студії, в якій представлено погляди Бісмарка на самостійність України. Теперішня війна виказала ще більшу конечність переведеня в дїло сього пляну.

Весь український народ з запертим віддихом жде приходу сеї хвилї!

(З „Вістника Союза визволеня України").

РОДИМЦЇ! ПРИ ВСЇХ НАГОДАХ ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

КОЗАЦЬКІ ЗАВАДІЯЦТВА.

П. Юлїя Вебер з Черновець подає в часописи „Найєс Вінер Журналь" вязанку цїкавих фактів з поведеня Москалїв в Чернівцях. Вони знаменито характеризують успособленє, сьвітогляд і цїлу вдачу російських вояків з головно козаків. В їх вчинках проявляють ся виразно дивоглядна мішанина понять і етики, а часами рівночасно варварскі інстинкти, безмилосерність і цинїзм, а з другої знов сторони релїгійність, своєрідна людяність і безмежна наївність. Ось факти:

1. До численно зібраного і застрашеного населеня Черновець промовляє на публичнім місци козацький ґенерал Арінтінов, проголошує прилученє Черновець до російської держави, кінчить промову окликом „гурра" в честь царя і вмить впадає в товпу населеня тай нагайкою змушує його знимати капелюхи. Відтак по кількох мінутах розправляє з репрезентацією міста в справі воєнної контрибуції. В тім приступає до него латинський пралат і частує його папіроскою, а ґенерал заявляє: „Дякую, в присутности духовних я не курю".

2. Чотири козаки украли у міщанина дві корови і продали їх різникови за 20 рублїв. Міщанин майже в розпуцї біжить до міста пошукувати коров. По дорозї стрічає козаків, які „прогандлювавши" корови вертають назад. „Чого плачеш, пікабе?" питають міщанина. „Ой, ваші люди украли мої корови! Таж то цїлий мій маєток!" — „Так? — нїби дивують ся козаки..„Отже ти бажаєш віднискати свої корови — добре, давай 20 рублїв". Бідачиско міщанин стягає як може всї свої крейцарі і дає 20 рублїв. Відтак ідуть всї до різника. Козаки домагають ся віддачі коров. Різник не хоче і толкує ся тим, що корови купив зовсїм правильно. Та вже свище нагайка по його спинї а козаки гулюкають: „А ти, драбе, ти купуєш краджені корови!" Різник рад не рад звертає корови і гроші по зворот грошей. Та надармо. „За кару, що ти в нечесний спосіб хотїв присвоїти собі чуже майно, не дістанеш нї одної копійки" — заявили козаки. Міщанин одержав свої корови, а козакам остали всї 40 рублїв.

3. В однїй корчмі застають російські салдати старого жида. Домагають ся від него трох річий: „денгів" (се є гроший), „водки" (горівки) і дївчат. Смертельно перестрашений жид каже: „Я бідний, гроший не маю. Щодо горівки, то сама російська головна команда заказала продавати горівку. Дївчат у мене також нема, бо я зовсїм бездїтний. Вкінци по довгих коровадах стає на тім, що жид дає фляшку горівки. Москалї кажуть: „Жиде, пий першу чарку". Жид не хоче. Москалї грозять нагайкою. Жид таки не хоче. „Чому ти не хочеш пити, жиде, видко, що в горівцї є трутина". — „Нї, каже жид, лише я ще не молив ся". — То молися, ми заждемо" — кажуть салдати. Жид забирає ся до молитви, а салдати спокійно ждуть. По молитві пє жид першу чарку. Відтак випивають салдати цїлу фляшку горівки. По горівцї мусїв жид витягнути рум і знов пити першу чарку. Так само ішло опісля з пивом і вином. Всї попили ся а найбільше старий жид. Та тепер салдати „командирують: „Танцюй, жиде!" І бідачиско жид рад не рад „витинає гопака", аж вкінци падає з утоми, а салдати регочуть ся.

4. Одна перекупка мучила ся, скуповуючи і продаючи дріб і по 20 лїтах змогла заробити, зглядно заощадити собі 4800 корон. Тїшила ся тим „сокровищем" і берегла його як ока в голові. Ніяка жива душа кромі неї самої нічого о тім не знала. Аж тут приходять козаки. Перекупці-небозї аж серце пукає з тривоги. Що її зділати з своїм скарбом? Не надумуючись довго, ховає 400 корон паперовими банкнотами і 800 корон сріблом до печі. Незадовго впадають до її хати козаки. „Маєш гроші, жидівко?" — питають. — „Нї!" — „А горівку маєш?" — „Нї!" — „Овва зле, а тут так зимно. Давай дрова, будемо в печі топити". І ідуть до печі, щоби зробити огонь. Жидівка з розпуки в крик. Козаки з початку здуміли ся, а відтак „ідуть до голови по розум", пошукують в печі, находять гроші, беруть „як свої", а бідна перекупка з жалю і розпуки дурів.

5. Козаки зрабували двірський обшар в Каменї. Збіже і худобу в части самі забрали а в части розділили між селян. Страти величезні. У дворі остав лише двірський слуга і він каже селянам, що зрабовані у дворі річи будуть вони мусїли звернути. Селяни ідуть до губернатора, щоби сей їм порадив і рішив. Губернатор заявляє голосно: „Половина з того, що ви дістали, остане при вас, а щодо другої половини, то я видам рішенє аж за тиждень".

6. На театральній площи в Чернівцях урядили собі російські салдати забаву з танцями. Намалювали вони крейдою колесо на підлозї. У внутрі сего колеса мали відбувати ся танцї, а поза колесом довкола стояла товпа видців. В тім являє ся між видцями одна служниця лихої „кондуїти", частує салдата папіроскою і просить його в танець. Салдат міряє „бабище" зором і каже: „А ти, псявіро! Твій чоловік поневіряє ся на полях війни, воюючи проти Росіян, а ти безсоромно приходиш сюда примилювати ся і гуляти з ворогами твої вітчини?! Забираєш ся ти до чорта, ти сяка-така!" Зміряв „бабище" зором від стіп до голови і з погордою сам забрав ся.

БУРЯ НА КАЦАПІВ.

Ой, яку то гірку долю,
Кацапи зазнали
Тої днини, як зі Львова
Стрімголов втїкали.

Розбігли ся по всїм містї,
Тай стали кричати:
Один казав, щоб ховатись,
А другий втїкати.

Один втїкав гаєм, лїсом,
Тай на пень спіткнув ся.
Як гримнув до землї, в камінь,
Аж перевернув ся.

Вже про Львів, щоб боронити,
Він і не гадає,
Лиш схопив ся застрашений
Тай далї втїкає.

Ой засяє нова зоря,
Нїколи не згасне;
Зазнаєте, кацапики,
Чим Австрія пахне.

Ой будете, кацапики,
Довго памятали,
З яким то ви перестрахом
Зі Львова втїкали.

Ой будете памятати,
Й другим давать раду,
Щоби більше не брали ся
Голосити зраду.

Погинете мов ті миши
Тай піпдете гнити,
А Вкраїна поки сьвіта
Буде в славі жити.

Уложив Гринько Гикавий.

Богдан Лепкий.

В ДРУГУ НЕДІЛЮ ПО СПАСЇ.

Чи тямите другу недїлю по Спасї?... Розяснене небо, розіграні дзвони, розбурханий Прут поміж зеленими валами гір. Дївчата з повними подолками пахучого зїля, жінки з дїтьми на руках і з червоними яблоками за пазухою, усьміхнені, здорові, гарні, мов ті Жени-Обильниці, що заблукали ся з давних часів і безрадні стоять на зеленому майданї, перед брамою гуцульської церкви.

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

Ґазди поспирали ся на писаних топірцях і дивлять ся кудись на схід. Щось їх мов тягне, за ті сині верхи. за Добушеві комори, за барвінкові луги, про котрі співає пісня. Вітер грає ся з їх чорними кучерями і розвіває червоні хустки на шиях. А вони стоять, мов вірли на Шпицях, що дивлять ся в безодню — гень, гень, за Добушеві комори, барвінкові луги, у провал, з котрого підносить ся темна хмара...

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

Дорогою з сусїдного села або з-поза гір, якого гори не видали. На переді ступають леґінї, рядами, все по чотирох. За крисанями квітки, остання дарунки дївчат. Поспирали топірці на плечах, а на топірцях завішені клунки невеличке парубоцьке добро. Видно в дорогу ідуть, в далеку, непевну дорогу. Не йдуть, а летять, як вірли, що перед бурею зірвали ся зі скель. За ними порохи по дорозї, довкола зелень, а на переді, з глубокого провала виступає громова хмара...

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

За леґінями батьки, мами, рідня і сусїди. Відпроваджують стрільців Козаобись — гори, вколисані безнастанним шумом Прута, задивлені в свою власну красу і заслухані в останні відгомони давних лицарських країв, пронесли ся нараз і рушили з місця. Ідуть на стрічу тій хмарі, що виступає з провала на сході.

Не йдуть, а летять тими чарами леґінів, що розпустили свої крила до лету, мов вірли з верхів Чорногори. За ними копіт вкриває усе, що лишили дорогого в селї, їх труд, їх молодечу любов. А перед ними невідгадана синява небес, а' над ними голосна, бадьора пісня: „Гей там на горі Січ іде".

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

За леґінями ґазди, їх батьки. Випроваджують синів на той шлях, котрим самі колись ходили, під Кенігрец і Сарасво, — знають вони його, ой знають! Чи на схід веде, чи на захід, треба у крови брести, душа на рамени нести, смерть в очи заглядає, — гей знають вони тії дороги до слави, гей знають! Неодин з медведем попід скиль бравсь, або з розбитою дарабою просто на скелю садив, неодин одною ногою на другім сьвітї стоять, але то не те, не те! Таж до нинї в осїнну мирну ніч чути, як ревуть канони, як пахне порох, як грає в тїлї кров і зриває ся з просоня і кричить: „Вперед, молодці, вперед!" А тут вже з тої пори пятьдесять лїт минуло, пятьдесять довгих лїт. Гей знають вони тую дорогу до слави, о— знають! А нинї синів туди ведуть, своїх молодих синів, останних, які остали...

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

Микола Пушкар злегка приклоняв перед комітетом свою крисаню і каже: „Приводжу вам свого наймолодшого сина. Чотирох старших пійшло, куди цісар післав, а сей лишив ся був дома, при матери, щобі з жалю не вмерла.

ДО ДОМУ!

(З „New York Evening Sun").

Але тепер бачу і на нього пора. Слабе воно, що правда і крихке, як молода яличка, (17 літ почалось), але до кріса цікаве. Вважайже, Петрусю, не збавляй даром пороху і кулї пусто не метай, щоб менї сорому не було, бо Пушкарі славили ся стрільцями. Хоть молодий, за старших не ховай ся, наш дєдьо все йшов на передї. А мавбис менї з тої війни з неславою вернути, так красше не вертай".

Похилив ся Петрусь до ніг старому Пушкареви і до руки припав. „Нехай тебе Господь провадить і мати Україна". Від батька колесом пійшов. Процав ся з родиною, сусїдами, усїми. А на кінци до Марійки приступив. Стояла поза всїми, сумна і ніби засоромлена. Та ще він до її руки й не доторкнув ся, як заломила ся в собі і сьвіт її закрутив ся. Мало не впала на дорогу. Але якось останками сил стрепенула ся, обернула і побігла в село. З далека чути було тихий, здавлюваний, безнадійний плач...

„Жіноче ремесло — промовив старий Пушкар.—Вони тільки те і знають. Дївчина без сліз, що квітка без роси, не має краси. Та ти собі того не бери, хлопче, до серця. На всьо свій час. А тепер, як йти то йти. Я би також з тобою поплив ся, як би не тих сїм хрестів. Менї вже в инший похід".

Ще кілька слів, обіймів, стисненьрук і стрільцї наново стоять в рядах. По чотирох, все по чотирох. А на чолї в сокільськім однострою молодий хлопака. Низший від своїх товаришів і з лицем привялим, як ті листки книжок, над котрими сліпав у школї. За рік мав скінчити науки. Старі родичі чекали того, як спасеня. А тепер? Тепер він стоїть перед лавою стрільцїв і рукою справляє їх ряди, щоби рівним шнурком тягнули ся по тій білій дорозї, з зелених гір на червоні поля. А за хвилину крикне: „в похід!" і разом з другими полетить, як птах у бурю. І може як птах заковязне де при дорозї і навіть рідна мати не знати-ме, в котру сторону летїти синови на стрічу думками.

„Іванку! Сину-ж ти мій!"...

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

„Відведіть жінку у двір! — каже Пушкар. — Тай всї, що не їдете на війну, вертайте ся в село. А вам, хлопцї, як йти, то йти. Ану, Іване, провадь!"

Найвисший легінь розвинув синьожовтий прапор. Іван дає знак і битий гостинець починає стогнати під здоровими ногами хлопців. Ох-ох-ох!

Хтось затягнув пісню „Гей на горі там женцї жнуть!" — Сотня здорових грудий підхопила її і понесла з собою далеко — далеко — на кріваві дороги до слави.

Идуть — вже дальше і дальше — вже прапор, як пташок, мерехтить на небі — вже пісня зливаєть ся з шумом ріки — вже зникли за закрутами гір. Надвинула ся велика громова хмара...

Чи тямите другу недїлю по Спасї?

Гори, ріки, хати, чи вам забути ту хвилю? А ти, Добушевий камене, чи здрігнув ся еси тодї в своїх глубоких основах. Люди—чи забути нам тую хвилю? Надвинула ся чорна хмара зі сходу, спустила град і громи і густим туманом відділила нас від них. Але сего ясного образу не забути нам ніколи... Пушкаре! Іване! І ви всї — деж ви тепер?...

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

КОСТЬ ЗАЛЇТАЧ, адміністратор і співробітник „Канадійського Русина" та управитель української „Дїточої Громади" у Вінніпеґу, Ман., помер нагло дня 2-ого с. м. в Локпорт, Ман.

ВІДДАВ СВОЄ ЖИТЄ, РАТУЮЧИ ДИТИНУ.

З приводу смерти пок. Костя Залїтача пише часопись „Канадійський Русин" у посмертній згадці ось-що:

Пізним вечером дня 2 липня наспіла з Локпорт, Ман., до Вінніпеґу сумна і до глубини душі зворушаюча вістка: „Управитель Дїточої Громади" і Адміністратор „Кан. Русина" бл. п. Кость Залїтач не жиє! В першій хвили не хотїло ся вірити страшній новинї, згодом одначе наспіло сумне її ствердженє...

Фатального дня вибрав ся Покійний з вінніпеґською „Дїточою Громадою" на прогульку до сусїдної місцевости Локпорт. Серед малої громадки панувала загальна радість і вдоволенє, головнож в самім Локпорті. По полудни відпочивала дїтвора на березї ріки. Нараз — одна з дївчаток Т. Демчуківна упала в воду. На її крик надбіг власник сусїдного поля Жільберт Ґон і кинув ся в воду на ратунок. Настала хвиля боротьби — і здавало ся що ратуючий потребує помочи. В тій самій хвилинї Покійний скинув з себе загортку, кинув ся головою в діл у воду — і вже не виплив на верх. Серед того Ґон щасливо причалив з дївчинкою до берега, — а в десять мінут опісля добуто з води серед загального ридання дїтвори мертве тїло пок. К. Залїтача.

Усякий ратунок при помочи штучного віддихуваня не здав ся на нїщо...

Пок. К. Залїтач походив з добре відомої в Галичинї сьвященичої родини, що видала суспільности чимало добре заслужених діячів. Гімназію кінчив в Перемишли і Львові, після чого посьвятив ся службі при податковім урядї. Після 15 лїтної бездоганної служби спенсіонував ся і приїхав з весною 1914 р. до Вінніпеґу. Скромний, тихий і не вимагаючий, а при тім живо заінтересований місцевими народними потребами, не вагав ся в тяжких початках працювати руками на кавалок хлїба, посьвячуючи вечером весь свій вільний час може найважнїйшій нашій народній справі — т. є. — вихованю місцевої української дїтвори, згуртованої в „Дїточій Громадї", якої — мимоходом кажучи — попри о. М. Шумського і инших був членом основателем.

Непризвичаєні до важкої працї руки напухали і крівавили ся, та Він працював дальше з глубокою вірою у красшу будучність.

В осени 1914 р. отримав вкінци Покійний скромну, але постійну посаду Адмінїстратора при нашій часописи. На новій посадї зєднав собі відразу загальну симпатію і пошану, а за свою видатну працю — признанє навіть серед чужинців. Рівночасно працював Покійний дальше в „Дїточій Громадї" і в „Бурсї ім. Ад. Коцка", вважаючи ті орґанізації основою красшої нашої будучности. Бажав також горячо прийти у поміч нашій суспільности матеріяльно та тому і заложив „Перший український висилковий Дім в Канадї".

Загально можна сьміло сказати, що Покійний був чоловіком не слова, а чина.

Як бачимо — коротко довело ся Покійному працювати між нами, а проте розвинув Він серед нас так живу і многосторонну дїяльність, що з правдивим жалем приходить ся нам тепер розпращати ся з ними на віки — в тім переконаню що тратимо Його саме на початку Його так гарно зачатої громадянської працї, тратимо в цьвітї Його мужеських сил і таланту, тратимо Його, не маючи ким заступити Його!

* * *

Похорон Покійного в гарну лїтну днину в недїлю дня 4. липня відбув ся в Вінніпеґу при незлїчимім здвизї народу не лише з самого нашого міста, але й з сусїдного Брукленду і Транскони. Після панахиди при домовинї Покійного в українській школї при ц. св. Володимира і Ольги промовив перед школою до зібраного народу Проф. Др. Ол. Сушко, Редактор „Канад. Русина", а після внесеня тїла до церкви промовив прегарно Преосьвященний Владика Кир Никита.

Покійний — говорив Архієрей — умер смертию праведника. Він віддав свою душу за житє другого, та так дав нам примір божеської самопожертви. О, коби — скінчив Владика — в теперішних часах грубого матеріялїзму було між нами більше того рода людий, що Покійний Константин, який ціле своє житє, а навіть смерть, зложив у жертві своїм ближним, рідному народови".

ВІЧНАЯ ЙОМУ ПАМЯТЬ!

О, ЦАРЮ!

О, царю кровавий, несита звірюко,
Пощо зруйнував ти нам край наш цвитучий?
Пощо завдаєш нам у нашії серця
Крoвавії рани, біль тяжкий пекучий?!
Чи тобі ще мало трийцять міліонів,
Котрі терплять муки в віковій неволи,
Що ти ще за нами простягаєш руки,
Куєш нам зелїзні окови на руки?
Чи тобі ще мало рідних братів наших,
Що в ярмі тяженькім в тебе пропадають,
Що десь на Сибірі гинуть-пропадають,
Чи тобі ще мало мук, терпінь нещасних?
Чи тобі ще мало тих бідних вояків,
Що то від їх крови поля червонїють,
Що в горах Карпатах, на земли Галицькій,
Їх забуті кости ще доси білїють?
О, царю кровавий, знай, що час настане,
Коли угнетений народ наш повстане!!
І зітре на порох царськії престоли,
Й заживе на рідній землї і на воли.

Т. Козаченко.

ПАМЯТАЙМО!

НЕ БУЛО І НЕ БУДЕ ВЖЕ БІЛЬШЕ ТАКОЇ ХВИЛЇ, КОЛИ БИ НАША ЖЕРТВА, ХОЧ НЕ ЗНАТИ ЯКА НЕЗНАЧНА, А БУЛА ТАКА ВАРТІСНА ЯК ТЕПЕР.

НЕ ДИВІМ СЯ НА ТЕ, ЩО АВСТРІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ПО ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ ОБОВЯЗАНЕ ПОМАГАТИ НЕЩАСНИМ ГОЛОДУЮЧИМ НАШИМ БРАТЯМ, БО СЕ Є НАШ ОБОВЯЗОК ПЕРШИМ ВТЕРТИ СЛЬОЗУ ГОЛОДУЮЧИМ СИРОТАМ І ВДОВАМ, ТА ВРАТУВАТИ ЇХ ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ.

НЕ ЗАБУВАЙМО, ЩО МИ ПОВИННІ СКЛАДАТИ ТІ ЖЕРТВИ НЕ ЛИШЕ З ЛЕГКОЇ РУКИ, АЛЕ ПОВИННІ ТАКОЖ І СЕБЕ ТРОХИ ПОЖЕРТВУВАТИ І ДАТИ — ЯК ТО КАЖУТЬ — ОСТАТНЕ, А НАВІТЬ ПОЗИЧИТИ І ДАТИ.

МИ ПЕВНІ, ЩО ПО ЦЇЛКОВИТІМ ОСВОБОДЖЕНЮ ГАЛИЧИНИ, А ОПІСЛЯ І ПО ЗАКЛЮЧЕНЮ МИРА, КОЖДИЙ ВІДСИ ПІШЛЕ СКІЛЬКИ ЗМОЖЕ ГРОША СВОЇЙ НАЙБЛИЗШІЙ РОДИНІ, АЛЕЖ КІЛЬКО Є ТАКИХ БІДНИХ І НЕЩАСЛИВИХ, А ВСЕЖ ТАКИ НАШИХ БРАТІВ І СЕСТЕР, УКРАЇНЦЇВ, — ЩО НЕ МАЮТЬ В АМЕРЕЦЇ АНЇ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, АНЇ В КАНАДІ, АНЇ В БРАЗИЛЇЇ СВОЇХ КРЕВНИХ.

ЗА НИХ МИ ВСЇ МУСИМО ПАМЯТАТИ. НЕХАЙ КОЖДОГО З ВАС, ЩО ЧИТАЄТЕ ҐАЗЕТУ, СПОГАДАЮТЬ З ВДЯЧНОСТЮ БІДНІ СИРІТКИ, КОТРИХ ЛИШИЛИ ТІ УКРАЇНЦЇ, ЩО ЗГИНУЛИ НА ПОЛИ БОЮ.

ТЕПЕР, КОЛИ ЩОРАЗ БІЛЬШЕ НАШОГО КРАЮ ОСВОБОДЖУЄ АВСТРІЙСЬКО-НІМЕЦЬКА АРМІЯ З МОСКОВСЬКОГО НАЇЗДУ І КОЛИ ВЖЕ НЕБАВКОМ ЗНОВА БУДЕ ДОСТУП ДО ГАЛИЧИНИ, МУСИМО ПРИСКОРИТИ СКЛАДКИ, АБИ ВИСЛАТИ ВІДСИ ЯКУСЬ БІЛЬШУ ЖЕРТВУ НАШИМ ЗЕМЛЯКАМ, ЯКА БУДЕ ДУЖЕ ПРИДАТНА ПІДЧАС ВІДБУДОВИ КРАЮ. І МИ МУСИМО ЯКОЮСЬ ЧАСТКОЮ ПРИЧИНИТИ СЯ, ЩОБИ РОЗБУДИТИ НАНОВО ПРИДУШЕНЕ МОСКАЛЕМ НАРОДНЕ ЖИТЄ В СТАРІМ КРАЮ.

ОЗОВІТЬ СЯ, АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦЇ, БОГАТШІ І БІДНІЙШІ, ВСЇ ЯК ОДИН! А ТАКОЖ БРАЦТВА І ТОВАРИСТВА!

ПРИСИЛАЙТЕ ЯК НАЙСКОРШЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ, А ТАКОЖ ОКРЕМО НА УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК В СТАРІМ КРАЮ!

НОВИНКИ.

ЛИСТИ ВІД ЕКСЦ. МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО.

В бразилійській українській ґазетї „Працї" читаємо:

ОО. Василіяни в Прудентополїс (Парана, Бразилїя) одержали вже листи від полоненого Москалями Ексц. Митрополита Андрія Шептицького з Курска.

Перша картка почтова писана до о. Ігумена М. Шкірпана, дня 7. лютого, прийшла до Прудентополїс 19. цьвітня. Ось подаємо в цїлости зміст.

„Дорогий Отче Маркіяне! Лист Ваш з 22|12 дістаю і дивую ся, як скоро тут і до мене зайшов. Дякую Вам за память і молитви. Я жию: майже здоров та трудно і більше сказати, хиба напишу як сей жовнїр: Дорогі Родичі — я хвала Богу здоров, від місяця лежу в шпитали. Сердечно всїх Вас здоровлю. До побаченя! І знова коли хоть картку напишіть.

† Андрей.

Другий лист писаний до о. Рафаїла Криницького. Картка писана 4. марта, прийшла до Прудентополїс 25. мая.

Ось її зміст:

„Курск" д. 4. III. с. с. 1915. Найдорозший отче Рафаїле! Власне хотїв я на перший (12|1) лист відписувати, коли дістаю другий з 24|1 (тамті до Нижного Новгорода писані, або пропали або єще в дорозї. Тут я вже отримав листи по 3. місяцях). Не маю слів, щоб подякувати за щирі, добрі, сердечні листи, та за добре щире серце. За відомости (перші з Хорватії) не знав я, тай відай у Львові і в Галичинї не знають, де дїли ся о. Мал: — всї прочі дома. О. Віталїй, о. Яков т. є. Градюк і Вацура і о. Мазїкевич десь тут, але не знаю де, та звязи не маю. Тут — (не в Курску) кількох сьвящеників — зі мною, на жаль, нема жадного — лиш хлопець малий. Якже подякувати за молитви! як за листи і щиру любов! Що дня я молюсь за Вас, дорогий, та вас всїх і за всїх. Коби лиш добрими сьвідками Христу бути! Я жию, здоров! Много читаю, — маю сьв. Василія і Письмо сьв: прикро, що з хати не мож виходити та сповіди нема. Але Бог добрий! о. Маркіян писав о „Ниву" — відай давно такої ґазети нема. Я відписав: не знати, чи дістали? Много листів гине! навіть рекомендованих. Недовго знова напишу. Та на разї желаю веселих сьвят — Христос Воскрес! За 3 тижнї В. четвер: лист спізнить ся. Сердечно всїх Вас здоровлю і цїлую.

Ще раз сердечно — сердечно дякую.

† Андрей Митр.

—o—

ПРИНЯТЄ ПРЕДСТАВНИКІВ СОЮЗА ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ В АВСТРО-УГОРСЬКІМ МІНЇСТЕРСТВІ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

В понедїлок, 26. цьвітня приняв на довшій авдієнції в заступстві барона Буріяна амбасадор ґраф Форґач делеґацію „Союза визволеня України", в склад котрої входили Олександер Скоропис-Йолтуховський, Маріян Меленевський і др. Евген Любарський-Письменний. З розмови делеґації з ґр. Форґачем можемо подати до публичної відомости отсе: Представники Союза познайомили амбасадора з тенденціями і змаганями Союза та з роботою Союза на вибранім ним шляху. Ґр. Форґач з великим заінтересованєм вислухав виводи і представленя делеґатів і, прощаючи ся з ними, бажав їм усякого успіху в їх користній працї для добра українського народу.

—o—

ЗАБОРОНА УКРАЇНСЬКИХ ЧАСОПИСИЙ.

В Москві на приказ Головнокомандуючого, ґенерала Адріянова закрига на весь час треваня у Москві надзвичайної охорони українська часопись „Тепла Роса", яку видавав др. А. Красовський, за статю в ч. 2-ім під заг. „Галичина".

В Києві заборонено „Записки Українського Наукового Товариства". Адміністрація відобрала у видавців дозвіл на се виданє.

—o—

З ТУРЕЦЬКОЇ ПРЕСИ В КОНСТАНТИНОПОЛЇ.

В минулім місяци турецька офіціяльна ґазета „Танін" даючи в редакційній статї відповідь на чутки про можливість швидкого замиреня, каже, що основною умовою, без якої не може бути заключений мир, се — знищене панованя Росії на Чорнім мори.

Зміст сеї статї переповідує також турецька часопись на француській мові „La Turquie" в статї „A propo de la paix" (З приводу мира) в ч. 131 з 14. V. „Османішер Ллойд" в ч. 133 з 18. V. подає під заг. „Ді Украінер" вістку про конференцію російських Українцїв і приєднанє її до програми й дїяльности „Союза визволеня України".

—o—

„НОВОЄ ВРЕМЯ" ПРО ВІЙНУ З ТУРКАМИ.

Російські ґазети, як відомо, не лиш з мусу, а таки з доброї волї кричать про непобідимість Росії. Особливо гороїжать ся вони перед Турками: мовляв, шапками закидаємо. Але часом прориваюгь ся і в них мимоволї слова правди. От що читаємо наприклад у „Новом Времени": „Справедливість одначе вимагає признати, що у Турків чудова артилєрія. Перший стріл звичайно перелетить, другий не долїтає, а третий просто в цїль. Лїкарська справа поставлена у них дуже добре і, розумієть ся, на нїмецький зразок. Вони мають навіть ношї для гірських доріг. Сї ношї складають ся з двох довгих бамбусових жердок, 6 аршин завдовшки. Між ними полотно, на котрім кладеть ся раненого. Кінцї жердок примоцовано ремінцями до кульбак коням, що йдуть один за другим на віддаль росту людини. Турки добре виcтудіювали місцевість і чудово приладили ся до неї". Так пише д. І. М-ов, кавказький кореспондент ґазети (див. ч. з 3|15. III.). Тим часом і Росіян „как-раз наоборот", бо от вкінци своєї дописи д. М-ов пише: „У нас нема білизни, нема ношів, присилайте!..."

—o—

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ КОНЦЕРТИ У ВІДНИ.

Наші земляки, що повтїкали з Галичини й Буковини перед московським наїздом, не забувають і на чужинї про своє рідне. У Відни й инших містах і місцевостях, де притулили ся наші люди, шукаючи захисту перед Москалями у Нїмців, Чехів, Словінців, то що, — сьвятковано роковини Шевченка, уряджувано концерти й вечерки для ранених вояків, Січових Стрільцїв і таке инше. 9-го мая урядило Шевченкове Сьвято віденське робітниче Товариство „Поступ" в так званій „малїй" салї „Концертового Дому", котра була виповнена по береги, а богато охочих мусїло вернути до дому, бо не було вже білєтів.

Дуже гарну промову сказав Микола Ганкевич, відомий галицько-український соціялдемократ. Говорив він про те, що тепер надійшов для Українцїв час сповнити „Заповіт" Шевченка: встати й кайдани порвати. Вол. Темницький відчитав у голос підхлїбний для наших Стрільцїв приказ ґенерала Фляйшмана. Дуже гарно грали п. Дозеля (на фортепянї), Перфецький (на скрипцї) і Бережницький (на віольончелї), а оперові співаки, Носалевич і Любинецький зворушували публику своїми співами. Хор робітничий і студентського Товариства „Січ" відспівав ряд українських пісень. Концерт удав ся на славу й викликав загальну похвалу. Публика почувала себе підчас сьвята так якось гарно, так любо, інтимно, наче вдома. Сердечне, миле почутє збуджував сей заходами робітництва уряджений концерт. За те й дуже богато наклопотав ся коло уряджени його редактор Омелян Бачинський, котрий надто ще дириґував хором. Навіть жінка його, з роду Нїмкиня, не відмовила ся помогти українському робітництву й відспівала на вечерницях пару пісень таки по нашому.

Инші українські Товариства урядили концерт в честь Шевченка 27-ого мая в „великій" сали „Музичного Товариства". Тут також була музика, хор і окремі співцї. Спочатку відограла оркестра „Українську Рапсодію" — твір молодого композитора Василя Барвінського, сина відомого галицького-українського діяча, пана Олександра Барвінського. Великий і гарний хор (сполучений з хорів галицьких і буковинських „Боянів" і хору віденської „Січи") відспівав кілька українських пісень („Гей-гук мати, гук", „Ой щож бо то за ворон", „Чорна ріля ізорана" й ин.) і „Вулицю" Ф. Колесси з пригривкою орхестри, а ті самі співаки, що співали й на першім концертї, пп. Носалевич і Любинецький відспівали пісні Шевченка й Лесї Українки. Закінчило ся сьвято кантатою Лисенка на слова великого Кобзаря „Бють пороги" (в інструментації д. В. Барвінського) й українським національним гимном.

Зібрана численна публика по концертї удала ся сперш під мінїстерство війни, а потім до нїмецького консуляту й урядила там українську патріотичну манїфестацію.

Про обидва концерти були згадки і в нїмецьких ґазетах. Особливо варто тут пригадати оцїнку другого концерту, яку подала віденська „Арбайтер-Цайтунґ". Ґазети жалують, що українська музика й пісня так мало знані нїмецькій публицї.

Дохід з обох концертів призначений на „Українських Січових Стрільцїв".

Крім сих концертів згадаємо ще „Деклямаційно-музичний вечір" уряджений у Відни заходом „Української культурної Ради" 13-го мая і „Шевченкові Вечерницї" української учительської Семинарії і школи вправ 18-го мая.

Крім Відня сьвяткували память Шевченка й по инших містах. Тут треба відмітити Шевченкове сьвято в таборі українських збігцїв в Ґміндї, яке відбуло ся на Зелені Сьвята.

—o—

ХТО ГІРШЕ — ҐЕРМАНЦЇ, ЧИ КОЗАКИ?

В Росії „патріоти" на всї заставки кричать про „ґерманські звірства". Навіть радикальні люди піддали ся тому туманови, який пускає уряд крівавого царя. Забули, як то уряджувано „карательні експедиції", як то стріляно й вішано селян і робітників, як роблено погроми на Жидів і інтелїґенцію, як ріжні Ґеруси, котрих тепер цар наслав „управляти" Галичиною, катували по тюрмах і участках людий. Забули козацькі нагайки, й топтаня, й бійки, й рабівництво... Все забули та й пішли бити ся „за віру, царя й отечество", за „велику Росію" — тюрму народів, з ґерманським „мілїтаризмом"! Та не забув сього чесний селянин Тарасевич. Їхав він у Києві трамваєм і чує, як дві панї обурюють ся на „ґерманські звірства". От він і каже: „А наші козаки, чи краще роблять?" та й додає ще, що не варт взагалї йти на війну. Панї ті донесли про се начальству, схопили посіпаки правдомовного чоловіка й посадили у тюрму. Дїло дійшло до суду й Судова Палата засудила Тарасевича на два роки кріпости (Диви „Утро Россіи", 1915, ч. 50).

КІЛЬКА СЛІВ НА ТЕМУ РЕФОРМИ ТОВАРИСЬКИХ ВІДНОСИН.

Пише Л. Н. Гамерлінґ.

Розпочати якунебудь боротьбу та в серединї капітулювати, се не є після правил льоґіки, після принятих звичаїв. Найлучше застановитись над сим, що робимо, а опісля, по належитій розвазї, або поступати дальше в раз витиченім напрямі або уступити. Дотичить се головно боротьби за особисту свободу, яка тепер не сходить з дневного порядку.

Ті, що поборюють особисту свободу у нашім краю, роблять се ніби під претекстом, що вони стараютъ ся рівночасно піднести нарід морально та фізично. Се їх одинокий арґумент. Та призадумаймось над сим, чи воно справдї так є, чи аґітатори-противники особистої свободи мають справдї на думцї поправу наших товариських відносин.

В одній статї, яка була писана недавно в журналї „Психопатік Рулс", автор статї, др. Алян Міклейн Гамілтон, звісний психіятр з Ню Йорку описує тип чоловіка, якого більшість або меньшість находить ся завсїди між загалом. Люди такі, каже автор, видають ся бути справдї якимись дивоглядами, видають ся такими, що з них не має людство нїякого хісна; вони видають ся еґоїстами, або й ще гіршими одиницями. Такі люди — говорить автор дальше — думають про себе дуже богато і їм здаєть ся, що вони страх як богато моглиб зробити для других. Та чи се правдиве, чи се є нормальна проява? Нї, такі люди, колиб їм позволено проводити другими людьми, вони показалиб ся не то непожиточними, але прямо шкідливими одиницями. Над сим від давна застанов-

люють ся лікарі-психіятри та не годні дійти до якогось спільного порозуміня в сій справі. Сі одиниці показують ся зовсім низшими під кождим зглядом; вони прямо не повинні мати місця між здоровими людьми, яким нічого не остає до закиненя. Се люди, яких можна би зачислити до кляси людий нездорових на умі.

Коли хто застановить ся близше над одиницями такого роду, він признасть, що не вони тому винні; такими зробили їх обставини. Вони хотілиб реформувати других, забуваючи на те, що їм самим потрібна реформа, що вони вперед від себе повинні почати переведенє змін в їх поступованю, в їх житю.

Таким одиницям видасть ся, що усї другі повинні жити після їх правил, видасть ся, що ніхто не є так добрий, як вони, що ніхто не є більш совершенний від них. Розуміє ся, що чим довше вони занимають ся такими гадками, тим глубше попадають вони в отсю, сказатиб, недугу ума.

Се важне, особливо, коли призадумаємось над теперішною боротьбою о особисту свободу, яка шаліє в цілій завзятости. Та ми не повинні подаватись перед тими одиницями, що — як сказано — не є при повних змислах, людий, яким місце в домі для божевільних. Коли вони раз почують ся в силї, коли вони раз віднесуть побіду, тоді нам не остає нічого иншого, як піддатись їм та поступати після їх нездорових мрій, які зовсім на правді не полягають. „О скількі мужі науки переконались", каже др. Гамілтон, „такі люди появились виключно в сім столітю, а поява їх полягає виключно на нездорових теперішних товариських зносинах.

Не можна однак сказати, щоб ті слова відносили ся до всїх реформаторів взагалї. Богато наших людий праці справді заслугують на пошану і булоб кривдою для них, колиб ми і їх зачислили до сеї кляси. Нам розходить ся лиш о такі одиниці, що настають на нашу особисту свободу, котрим здає ся, що ніхто більше лиш вони є одинокими ідеальними людьми, поводами в сім напрямі.

Над сим повинні призадуматись маси наших читачів. Лишім неморальних людий їм самим; вони скоро зведуть ся. Оставмо їх самих, не звертаймо на них уваги, а вони скоро зійдуть з овиду та пізнають, що їм не тут місце.

ТАБЕЛЬКА ПЛАЧЕНЯ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК

до каси Укр. Нар. Союза на фонд посмертний після кляс і віку.

Кляса A $250
Кляса AA $500
Кляса B $750
Кляса C $1000
Кляса BB $1500
Кляса CC $2000

Крім місячної вкладки після повисшої табельки кождий член без огляду на стан, вік і клясу платить еще 35 цнт. на слідуючі фонди: 10 ц. на фонд резервовий, 5 ц. на фонд убогих, 3 ц. на фонд народний і 17 ц. на фонд адміністраційний.

Місячна вкладка є стала т. зн. член буде платити тусаму вкладку через ціле житє.

Кляса	A.	AA.	B.	C.	BB.	CC.
вік	на $250	на $500	на $750	на $1000	на $1500	на $2000
18	22	43	65	86	1.29	1.72
19	22	44	66	88	1.32	1.76
20	23	45	68	90	1.35	1.80
21	24	47	71	93	1.40	1.86
22	24	48	72	95	1.43	1.90
23	25	49	74	98	1.47	1.96
24	26	51	77	1.01	1.52	2.02
25	26	52	78	1.04	1.56	2.08
26	27	54	81	1.07	1.61	2.14
27	28	56	84	1.11	1.67	2.22
28	29	57	86	1.14	1.71	2.28
29	30	59	89	1.18	1.77	2.36
30	31	61	92	1.22	1.83	2.44
31	32	63	95	1.26	1.89	2.52
32	33	65	98	1.30	1.95	2.60
33	34	68	1.02	1.35	2.03	2.70
34	35	70	1.05	1.40	2.10	2.80
35	37	73	1.10	1.45	2.18	2.90
36	38	76	1.14	1.51	2.27	3.02
37	40	79	1.19	1.57	2.36	3.14
38	41	82	1.23	1.63	2.45	3.26
39	43	85	1.28	1.69	2.54	3.38
40	44	88	1.32	1.76	2.64	3.52
41	46	92	1.38	1.83		
42	48	96	1.44	1.91		
43	50	1.00	1.50	1.99		
44	52	1.04	1.56	2.08		
45	55	1.09	1.64	2.17		
46	57	1.14	1.71	2.27		
47	60	1.19	1.79	2.37		
48	62	1.24	1.86	2.48		
49	65	1.30	1.95	2.60		
50	68	1.36	2.04	2.72		

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакция не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєсть ся просто на адресу тої фірми, яка оголошує ся в „Свободі" належить замовляти лиш то, що „Свобода" оголошує від себе. Не се треба добре уважати.

Звертаємо увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую **КЛЕМЕНТІЯ МИХАЛИШИНА**, родом з Камінки Стримилової, Галичина. Шукає за ним його бордінґ-бос, у котрого був на станції через три місяці як приїхав з Галичини. Хто би про него знав, або він сам, прошу зголоситись на адресу: Василь Левчик, 48 Washington Ave., Elizabeth, N. J. 80—81

Хто би знав теперішну адресу **М. ГАВРИСИШИНА**, котрий перед недавним часом мешкав під ч. 265 Селкірк евеню, Вінніпеґ, Ман., Канада, зволить ласкаво подати її до адміністрації „Свободи". 74—

ЦІННИХ КНИЖОК,

які можна дістати в друкарні „Свободи":

З ріжних нив. — Зміст: Вся людська тварь в хвалою прийде (вірш). Чого нам дійсно потреба. Не плоти ради, не плоди (вірш). Найбільший духовний поет (Данте Аліґієрі). Михайло Петрович Старицький, батько українського театру і визначний український поет. Як будуть іти шапи? Ангел та пустельник (оповідане). Дещо цікавого із природи і науки. Зі сьвіта.—Ціна 15 ц.

За сестрою. — Є се найгарнїйше оповідане з козацької старини, очасного письменника Андр. Чайковського, яке тепер вийшло на американській Руси. — Ціна .... 35 цнт.

Зуб за зуб (оповідане). — Бои (з каліфорнійського житя). Судьба сьвітів. Назва „Русини". — Ціна .... 10 цнт.

Іцко-Сват, комедія в 1. дїї.—Ціна 10 ц.

Іван Дурак та инші оповіданя. Ціна 25 ц.

Історія заложеня Злучених Держав Північної Америки. — Самсон. — До тих, що сьміють ся з нашої людини. — Як Спіжка щось по ночи водило і що то було? (1 ілюстрація). — Бог на землї (Індійська казка). — Свати. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 15 ц.

Казки за циганів — Ціна .... 10 цнт.

Казки про жидів. — Зміст: Як Іван жидів мудрував. Вандрівка Івана з жидами. Як Іван водив жидів на гриби, а відтак у ставі потопив. — Мужик з жидом в спілцї. Пан і жид. Казка про жида. Як жид Русина правував. — Ціна .... 15 цнт.

Книжочка рахункова. — Дуже практична книжочка до обчисленя всяких рахунків; вона є пожиточна так для бизнесменів як і для робітників. З додатком деяких цікавих відомостий. — Ціна .... 30 цнт.

Коротка історія Руси до зруйнованя Січи. Містить богато образків руських князів і гетьманів. — Ціна .. 10 цнт.

Конець „Тітаніка", правдивий опис морської катастрофи. — Ціна ..40 цнт.

І. Листи з пекла. ІІ. Лист шинкаря до чорта і инші оповіданя. — Ціна 25 цт.

Лис Микита. З нїмецького переробив Іван Франко. — Ціна ...... 40 цнт.

Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.

Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужинї (вірш). Скором (оповідане). Рік 1903-тий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.

Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.

Найкрасші пісні, як: вояцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.

Невольник, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.

Навернений грішник. — Ціна .. 20 цнт.

Народний рух австро-угорський Руснів. — Ціна .... 20 цнт.

Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.

Не скує душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в тяжких хвилях його житя, на зараню великих надій для покріпленя духа. — Ціна .... 15 цнт.

Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В перерібцї Александрова. — Ціна .... 30 цнт.

Оповідане про Алї Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.

О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землї і як витворють ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.

Оповіданя про заздрих Богів. — Ціна .... 10 цт

Огонь на услугах чоловіка (3 ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий син. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.

І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цїсар і ігумен. Баляда. З нїмецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.

Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.

Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.

Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.

Провідник, практичний підручник до науки анґлійської мови без помочи учителя в доданєм словара. — Ціна $1.50

Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .... 20 цнт.

Під прапором свободи. Вибір патріотичних декламацій. — Ціна .... 30 цнт.

Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані вершом. — Ціна .... 40 цнт.

рдт і роєтия. — Ціна ...... 10 цнт.

Принц і нуждар. Дуже займаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладї В. Державина. — Ціна .... 50 цнт.

Притча про садівника та инші оповіданя, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.

Промови, декламації і желаня на хрестинах, заручинах і весїлю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.

Покуса. — Зміст: Покуса (оповідане). З парктичної школи (оповідане). Я тут голова (оповідане). Пісня про Канаду. 11,000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, звірів. — Ціна 15 цнт.

Про конець сьвіта. — Ціна ...... 15 цнт.

Про нутро землї (з 22 образками). — Розказ про будову землї і її передпотопові здобутки. — Ціна ...... 25 цнт.

Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиянства, тільки вихованє. Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолї. Ціна 15 ц.

Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки з картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартібливі. — Ціна .... 50 цнт.

Рицар і смерть. — Ціна ...... 5 цнт.

Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.

Релігійні віровання старинних народів. — Зміст: Релїґія Єгиптян. Релїґія Халдейців. Первісна релїґія Індусів. Ісповідники релїґії Брами. Релїґія Будди. Релїґія Перзів. Релїґія Жидів. Релїґія Греків. Релїґія Римлян. — Ціна 20 цт.

Русько-анґлїйський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись анґлійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.

Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.

Степові люди. — Оповідане з житя в донських степах. — Ціна ..... 15 цнт.

Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.

Сьпіволювки .... 40 цнт.

Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.

Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.

Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дїї. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.

Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.

Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.

Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.

Український співаник. — Ціна 40 цнт.

Хлопська доля. — Ціна ....5 цнт.

Хто з чого жиє? (Розвідка на тлї економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.

Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зулїми. — Ціна 20 ц.

Через кордон. (Цікаві розказя еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.

Що стало ся з Рудольфом або трагедія на замку Маєрлінґ. — Ціна. 60 цнт.

Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий кістяк. — Киндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна 20 цнт.

Як мужик ходив до царя правди шукати (оповідане). З гір (вірш). За землю (оповідане). Сьвіт без Аллага (арабська байка). Як вовк пімстив ся на цареви (казка). — Ціна .... 15 цнт.

Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всї раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.

Як писати листи або найновійший і найпрактичнїйший Русько-анґ. листівник. — Ціна .... 75 цнт.

Як закладати читальні і вести бібліотеки. — Чому рік має 365 днів. — Що таке грім. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинок. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолї. — Ціна .... 15 цнт.

Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.

І. Як мене вибирали дружбою. — ІІ. Цїсар соловій. — Ціна ... 10 цнт.

Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Переписні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віцї, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.

Листові папери до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршак прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки лініовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз з ковертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз з ковертами для женщин 36 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.

Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50

Метрики хрещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.

Поминник за померших .... 10 цнт.

Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.

Книжки для опікунів хорих 1.00

Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛИҐІЙНІ.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа 1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа 2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа 1.40
Віночок, для молодїжи, звич. оправа 28
Дорога до неба, скіряна оправа .. 90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа 32
Друг Душі, кістяна оправа 1.30
Друг Душі, малий, звич. оправа... 50
Горі імієм серця, кіст. оправа ... 1.10
Горі імієм серця, скіряна оправа.. 1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа 34
Хліб Душі, кістяна оправа 1.80
Хліб Душі, звичайна оправа 90
Молитвослов для католицьких лиць 1.20
Помилуй нас Боже, для молодїжи, скіряна оправа 80
Помилуй нас Боже, звич. оправа.. 50
Коляди 20
Збірник найкрасших пісень церковних 10
Ангельський хор, часть ІІ. 20
Ангельський хор, часть ІІ. 5

Адреса:

„SVOBODA"

83 Grand Str., Jersey City, N. J.